

Der große Herder Nachschlage-
werk für Wissen und Leben. Vierte völlig
neubearbeitete Auflage von Herders Konver-
sationslexikon. Freiburg im Breisgau. Her-
der & Co.

Zweiter Band: Batterie bis Cajetan. 1932.

Dritter Band: Caillaux bis Eisenhut. 1932.

V kratkih presledkih za prvim zvezkom
sta izšla 2. in 3. zvezek velikega Herderje-
vega leksikona, ki polagoma že dasta slu-
titi končno podobo tega moderno zasnova-
nega in tehnično popolno opremljenega dela.
Primeri z drugimi podobnimi izdajami pada
že zgolj po zunanji strani čedalje bolj v
prid »Velikega Herderja«, ki se tiska na
zelo lepem papirju in opremlja z razkoš-
nimi leksikalnimi prilogami, tabelami itd.
Nič seveda ne zaostajata za to stranjo leksi-
kalna ureditev ter vsebina. Izmed že pri
prvem zvezku omenjenih večjih in samo-
stojnih člankov, deloma obrobljenih s črno
črto, moramo za drugi zvezek omeniti vsaj
naslednje: *Bauen*, *Bauplan* und *Bau-
wesen* (članek, ki nudi vsakemu gradi-
telju lastnega doma najpotrebnejše smer-
nice); *Bauer*, *Bauertum* (pod *Bauernhaus*
bei den Südslaven, 43, pogrešamo natančnej-
ših opredelitev tipov); *Baukunst der*
Gegenwart; *Beamte*, *Beamtenbewegung*;
Bergsteigen; *Berlin*; *Bevölkerung*; *Beuron*;
Bibliothek: *Biene* und *Bienenzucht* (kjer,
mislim, upravičeno pogrešamo med litera-
turo A. Janša, slov. čebelarja); *Bildung*;
Bronzekunst; *Bronzezeit*; *Brücken*; *Das*
Buch; *Bühnenbild*; *Bürgertum*. Za
tretji zvezek pa omenimo sledeče: članek o
Kitajcih in njihovi kulturi; *Christliche*
Kunst bei fremden Völkern; *Christus* ter
Christusbild; *Demokratie*; *Denkmalpflege*;
Deutsche Kunst (pri čemer je treba omeniti,
da je poglavij in členov pod *Deutsch* vendar-
le preveč in preobširnih in sicer na škodo
drugih, dasi je stvar za nemški leksikon
razumljiva); *Ehe*, *Eigentum* in drugi. Na-
ravnost razkošno je v izdaji zastopano in
podajano prirodoslovje s tehniko. V členih
samih nahajamo v ostalem le najnujnejše in
v najkrajši obliki, zato je razumljivo, da je
moralo marsikaj odpasti. Kot primeri takih
členov omenjam člen *Bryaxis*, ki je za člo-
veka, iščočega o umetniku podatkov, popol-
noma neuporaben, a podobnih je več. Pod
B pogrešam češkega kiparja *Fr. Bilka* itd.
v tretjem zvezku je skozi in skozi neza-

dostna označba Ivana Cankarja, ki izvira
gotovo iz kakih zastarelih leksikalnih kar-
totek; napačna je pisava Čazma (128) za
kraj Čazma pri Zagrebu; pod členom *De-
klaration* bi se lahko omenila majska dekla-
racija, ki je njena važnost pač vredna
omembe v leksikonu itd. Vendar te nedo-
statke, ki naj bi se resno odpravili, odtehta
leksikon drugod z objektivnostjo in točnostjo
navedb, ki ga napravljajo nad vse uporab-
nega in ki kažejo tudi zelo veliko vestnost
v celotni zasnovi. Posebno hodi v prid leksi-
konu tudi nedvoumna in jasna precizacija
katoliškega stališča na vpoštev prihajajočih
mestih, kar njegovo konkretno vrednost za
debato in razpravo primerno povečuje.

R. L.

»**Kalender Katholischer Jugend**
1932.« Verlag Herder & Co., Freiburg i. Br.

Čudno je in le časovno razlagljivo, da so
vsi dosedanji 4 letniki »Dijaškega koledarč-
ka«, ki ga izdaja Slovenska dijaška zveza,
izraz mišljenja in hotenja, ki izhaja iz na-
šega mladinskega gibanja, tako, da stopa
pravzaprav v ospredje njegov idejni del, ki
mu služi ves ostali koledarski del le kot ne-
kako potrebno sredstvo. Tej obliki ostaja
zvest tudi letošnji letnik, tembolj, ko se sam
proglasa za almanah stremljenja in dela na-
šega dijaštva ob 25-letnici Slovenske dijaške
zveze. Imel sem v roki hrvaški in češki di-
jaški koledar, ki se oba ločita od našega v
tem, da trpi idejni del na račun raznih drob-
nih podatkov in tabel, ki so koledarjem
lastne in bistvene. O kakem mladinskem
idejnem gibanju ni v njih ne duha ne sluha.
Ker moremo pa vprav podobno mladinsko
gibanje najti le še pri Nemcih, sem z zani-
manjem vzel v roke zgoraj omenjeni koledar,
meneč, da bom mogel iz njega posneti stanje
tamkajšnjega gibanja. Ne vem, koliko in ali
smem sploh po tem nemškem koledarju skle-
pati na celotno sedanjo nemško katoliško
mladino in tudi ne vem, je-li ta koledar za
vso študirajočo katol. mladino edini v Nem-
čiji. Če pa je tako in če nam — kakor vsak,
tudi ta koledar — prikazuje hkratu sedanje
stanje nemškega mladinskega gibanja, po-
tem moram reči, da je tisto znano prvotno
nemško mladinsko gibanje zadela podobna
usoda kot naše, namreč, da tega gibanja v
prvotni obliki ni več. Nekdanji revolucijo-
narni pokretaši so izstopili iz pokreta in za-
vzeli svoja mesta, na katerih zdaj delujejo

več ali manj s prav tisto plemenito miselnostjo, s prav tisto resnostjo in občuteno odgovornostjo, s katero so z njimi tako iskreno in brezobzirno, dá, dostikrat tvegajoč tudi najtežje žrtve polnili po svojih zborovanjih svoje narodno-kulturno ozračje. — Ta koledar kaže, kako sta se prvotna zagnanost in oduševljenost za iskanje najglobljih človeških vrednot umaknila nekaki biološko-vitalni splošni usmerjenosti sedanje evropske mladine. Samo odtod namreč razumem, da je najti v njem komaj dvoje kratkih idejnih člančičev, dočim ves ostali nekoledarski del nudi pešter izbor več ali manj potrebnih in študentu dobrodošliih podatkov. Koledar krasni in poživlja še lepo število krajskih slik, najrajši iz taborskega življenja ali potovanja.

Ob njem se nam našega koledarčka nikakor ni treba sramovati. Kolikor je nemški bogatejši s tehnične strani, toliko se naš ponaša s svojim poudarkom idejne, ki mora biti mlademu inteligentu že po njegovi polkicanosti prvotnejša.

E. B.

PREJELISMO VOCENO

Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo. L. XII. Ljubljana, 1931. Uredil dr. Josip Mal, Izdaja in zalaga M. d. z. Sl. Str. 68.

Ventura Garcia, Calderon, Plač prašume. Peruanske novele. Preveo Jovan Popović. Korice P. Bihaly. Beograd, Izdanje Nolit, 1932. Str. 191.

B. Traven, Mrtvački brod. Istorija jednog mornara. Preveo sa nemačkog Jovan Popović. Korice P. Bihaly. Beograd, Izdanje Nolit, 1932. Str. 321.

Vasilije Kukić, Pogrebi. Beograd, 1932. Izdanje knjiž. grupe Jato. Str. 29. (Cir.)

Jože Kranjc, Pot ob prepadu. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1932, (Slovenske poti, II). Str. 80.

Miško Kranjec, Življenje. Povest. Izdala Delavska založba, r. z. o z. Ljubljana, 1932. Str. 215.

Pavle Lagarić, Milenko D. Gjurić kao religiozni slikar. Zagreb, 1932. Izdanje knjižare A. Čelap. Str. 10.

Ante Cetineo, Za suncem. Pesme. Izdanje »Korablje«. Split, 1932. Knjiga 1. Naslovni list Antuna Zuppe, slikara. Str. 45.

Zvezda Marija, Uglasbila Breda šček. Bes. zložil Esen. Pet mešanih zborov kraški Ma-

teri božji za izvincerkveno uporabo. Izdala Katoliška knjigarna v Gorici. Ilustriral Tone Kralj. 1932.

Pesmi o Kraljeviču Marku. Prevedel Radvoy Rehar. Ljubljana, 1932. Natisnila in založila tiskarna Merkur. Str. 238.

Louis Adamic, Laughing in the Jungle. The Autobiography of an Immigrant in America. Harper & Brothers, New York and London, 1932. Str. 355.

Sedaj vem, kaj je radio. V esperantu spisal E. Aisberg. Prosto prevedel Leopold Andree. Založila in izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1932.

Knjige Slovenske Matice za l. 1932. Izdala in založila Slovenska Matica v Ljubljani, 1932.

1. **L. N. Tolstoj, Vojna in mir.** Roman v štirih knjigah. Prva knjiga. Poslovenil Vladimir Levstik. Str. 425.

2. **Kidrič France, Zgodovina slovenskega slovstva od začetka do marčne revolucije.** 3. snopič. Str. 275—408.

3. **E. Spektorski, Zgodovina socijalne filozofije.** Zvezek I. Od starega veka do XIX. stoletja. Prevedel J. Vidmar. Str. 306.

Jaroslav Durych, Marjetica. Roman. Avt. prevod iz češčine. Prevedel Dr. Ferdo Kozak. (Leposlovna knjižnica, 8.) Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna, 1932. Str. 174.

Oton Župančič, Ciciban. Opremil in ilustriral Nikolaj Pirnat. Izdala Umetniška propaganda. V Ljubljani, 1932. Vez. 45 Din. Naroča se pri vseh knjigarnah ali pa pri Umetniški propagandi, odpravništvo Loka pri Zidanem mostu.

Dr. Julka Chlapec Gjorgjević, Jedno dopisivanje. Fragmenti romana. Beograd. Izdavačka knjižarnica Gece Kona. 1932. Str. 131.

Knjige Cankarjeve družbe za l. 1932. Izdala Cankarjeva družba v Ljubljani:

1. **Koledar C. d. za prestopno leto 1932.** S sodelovanjem odbora C. D. uredil Talpa.

2. **Angelo Cerkenik, Orači.** Povest. 1932. Str. 163.

3. **Liam o' Flaherty, Zver se je prebudila.** Prevedel Talpa. 1932. Str. 120.

4. **Martin Andersen Nexö, Po solnčni španiji.** Prevedel Ciril Štukelj. 1932. Str. 60.

Angel Karalijčev, Dukati. Prevela sa bugarskog Nada Mirković. Naslovni list crtao Bela Miler. Beograd, 1932. Str. 32.